

Integraal Veiligheidsbeleid 2024-2027 Lisse

- Samen maken we Lisse veiliger -

Voorwoord

Veiligheid is van iedereen

Je veilig voelen is een belangrijke voorwaarde om prettig te kunnen wonen, werken en leven. Ik ben daarom blij dat onze inwoners de veiligheid in Lisse gemiddeld met een 7,7 beoordelen. Dat willen we graag zo houden en waar mogelijk verder verbeteren.

Zo voelt 27% van onze inwoners zich wel eens onveilig en hebben zij te maken met overlast, criminaliteit en veiligheidsrisico's. Deze onveiligheidsgevoelens willen we graag verminderen. Samen met onze partners en inwoners zetten we ons daar de komende jaren graag voor in.

Integraal Veiligheidsbeleid: de belangrijkste thema's

Wij presenteren u hierbij het Integraal Veiligheidsbeleid (hierna: IVB) van de gemeente Lisse voor de periode 2024-2027. Hierin staan de thema's waar we ons de komende vier jaar op richten. Door schaarste in menskracht en middelen is prioriteren daarbij soms noodzakelijk.

Daarom hebben we inwoners, ondernemers, raadsleden, maar ook onze veiligheidspartners (zoals de politie, brandweer, het Openbaar Ministerie, de veiligheidsregio en de GGZ) gevraagd om met ons mee te denken over de belangrijkste thema's. Op basis daarvan richten we ons de komende periode vooral op ondermijning, zorg en veiligheid, jeugd en veiligheid en digitale veiligheid. We gaan door met wat we al goed doen, en verstevigen wat beter kan.

Samen krijgen we het voor elkaar

Om efficiënt en slagvaardig met onze partners op te trekken, is het belangrijk om elkaar goed te informeren. Ik ben blij dat onze samenwerking met ketenpartners veel heeft opgeleverd. Een mooi voorbeeld zijn de veiligheidsthema's jeugd en veiligheid en woonoverlast. Uit de cijfers blijkt dat we daar stappen in hebben gemaakt. Deze samenwerking willen we daarom graag voortzetten en versterken.

Veiligheid is en blijft echter een thema dat ons allemaal aangaat. De inzet van zowel organisaties als van individuele inwoners blijft daarvoor even cruciaal. Het begint met onze eigen verantwoordelijkheid en weerbaarheid, bijvoorbeeld als deelnemer in het verkeer of gebruiker van het internet. En wat we alleen samen kunnen doen pakken we op als gemeente, politie of andere partner. Ik kijk ernaar uit om me daar de komende tijd met alle betrokkenen voor in te zetten.

Lies Spruit,
Burgemeester

1. Inleiding

Het IVB bevat de ambities en doelstellingen waarmee de gemeente regie voert op veiligheid. De komende vier jaar zetten wij extra in op de prioriteiten 'Georganiseerde ondermijnende criminaliteit', 'Jeugd en Veiligheid', 'Zorg en veiligheid' en 'Digitale Veiligheid'. De ambities en doelstellingen binnen deze prioriteiten dragen bij aan de algemene ambitie:

Het hebben van een integrale aanpak op diverse terreinen, waarmee we voorbereid zijn op crises, nieuwe en bestaande vormen van criminaliteit en overlast. Daarnaast behouden we het veiligheidsniveau op traditionele criminaliteitsvormen.

Leeswijzer

Het IVB start met een beschrijving van de vier geprioriteerde veiligheidsthema's.

Dit zijn de prioriteiten waar de komende vier jaar extra op ingezet wordt.

Ieder hoofdstuk start met een duiding van het thema en de aanleiding om hier prioriteit aan te geven. Vervolgens staat de ambitie voor het thema beschreven en staan er meerdere doelstellingen geformuleerd om aan te geven wat we willen bereiken.

In de laatste drie hoofdstukken van dit IVB staan de overige, niet-geprioriteerde veiligheidsthema's beschreven. De standaard inzet en aanpak op deze veiligheidsthema's blijft gecontinueerd, zonder dat hier een extra impuls aan wordt gegeven.

Uitvoering

Het IVB schetst de ambities en doelstellingen van de geprioriteerde veiligheidsthema's op hoofdlijnen en wordt vastgesteld door de gemeenteraad. Op basis van het IVB wordt vervolgens elk jaar een uitvoeringsprogramma opgesteld: het Veiligheidsjaarplan (hierna: VJP). Het VJP wordt vastgesteld door het college en omvat concrete maatregelen en acties die in samenwerking met interne en externe partners in dat jaar uitgevoerd gaan worden. Er vindt periodiek afstemming met politie plaats over de (inzet op) prioriteiten en waar nodig wordt ook het Openbaar Ministerie (de driehoek) hierbij betrokken. Jaarlijks wordt verantwoording over de inzet op veiligheid aan de gemeenteraad afgelegd door middel van de Planning & Control cyclus en middels het VJP. Het VJP is net als het IVB dynamisch en flexibel van aard en kan tussentijds worden bijgesteld om adequaat te kunnen inspelen op de actualiteit en/of nieuwe criminele fenomenen.

Effectiviteit van het beleid

De effectiviteit van het IVB wordt meetbaar gemaakt in de veiligheidsjaarplannen, waarin de concrete acties en maatregelen staan opgenomen. Aan deze acties en maatregelen worden meetbare indicatoren gekoppeld, waarmee we zowel onze inspanningen (*inspanningsindicatoren*) als resultaten (*outputindicatoren*) kunnen afmeten en evalueren. Hierbij kunt u onder andere denken aan onze lokale (preventieve) inspanningen op het gebied van voorlichtingsbijeenkomsten, eventuele groepsaanpakken, het aantal uitgevoerde controles en het aantal casussen dat besproken wordt op onze Zorg- en Veiligheidstafel, maar ook aan landelijk erkende indicatoren en politiecijfers, zoals de indicator verwijzingen Halt, de indicator winkeldiefstallen, de indicator geweldsmisdrijven en de indicator diefstallen uit woning. Deze indicatoren zult u ook terugzien in de begroting. Een belangrijke kanttekening hierbij is dat het meten van veiligheid altijd weerbarstig blijft. Cijfers zijn niet altijd eenduidig te duiden. Bijvoorbeeld omdat er geïnvesteerd wordt in aangifte-/meldingsbereidheid, wat tot hogere criminaliteitscijfers kan leiden.

Wettelijk kader

De burgemeester is verantwoordelijk voor de handhaving van de openbare orde en veiligheid. In de Politiewet artikel 38 en 39 staat dat de gemeente minstens een keer per vier jaar haar doelen op veiligheidsgebied vaststelt. Met het voorliggend IVB 2024 – 2027 voldoet de burgemeester aan deze plicht.

Binnen de gemeente staat veiligheid niet op zichzelf. Het is een thema dat binnen veel verschillende afdelingen naar voren komt. De verwevenheid met de rest van de interne organisatie is groot. De afdelingen Verkeer, Bouw en Woningtoezicht, de boa's, Ruimtelijke Ontwikkeling, Informatie en Advies (I&A) en Maatschappelijke Ontwikkeling hebben bijvoorbeeld al regelmatig te maken met vraagstukken waar veiligheid een onderdeel van uitmaakt. Vanuit Openbare Orde en Veiligheid wordt zoveel mogelijk samengewerkt met de betreffende vakafdelingen.

In 2024 gaat de Omgevingswet van kracht. De komende vier jaar worden gebruikt om delen van het IVB te borgen in de uit de Omgevingswet voortvloeiende plannen en visies.

Financiën

Met de jaarlijkse vaststelling van de begroting stelt de raad de financiële kaders voor het veiligheidsbeleid vast. De financiële kaders bepalen mede het ambitieniveau en de mate waarin projecten en programma's kunnen worden vormgegeven om de veiligheid te borgen en te vergroten. Uitgangspunt van het IVB 2024-2027 is dat de ambities en doelstellingen worden bereikt met bestaande middelen.

Communicatie

De inzet van communicatie draagt bij aan de kenbaarheid en zichtbaarheid van de veiligheidsthema's en de acties en resultaten die daaruit voortvloeien. Strategische communicatie is een uitgangspunt dat bij ieder veiligheidsthema, ongeacht of dit een prioriteit of thema is, terugkomt. Deze vorm van communicatie zetten we ook in als we gezamenlijk naar buiten treden met onze partners met als doel eenduidige berichtgeving over veiligheidsvraagstukken. Hiermee versterken we onze samenwerking en slagkracht. Bovendien laten we als overheid zien dat we integraal samenwerken door transparant te zijn. Communicatie combineren we met andere strategische uitgangspunten, zoals de inzet op preventie en vroegsignalering en informatiedeling.

Communicatie draagt tevens bij aan de veiligheidsbeleving van inwoners. We blijven gericht en veelvuldig communiceren, met name als wij samen met onze partners acties uitvoeren en beleid realiseren. De berichtgeving hierover dragen we uit via verschillende communicatiemiddelen en de lokale media.

Eén van de uitgangspunten vanuit het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad is participatie: het betrekken van onze inwoners, ondernemers en andere doelgroepen bij het opstellen van beleid en, waar mogelijk, hen te betrekken bij de uitvoering hiervan. We blijven daarom aansluiting zoeken met inwoners, ondernemers en andere doelgroepen door te communiceren over veiligheidsthema's die hen direct aanspreken en/of aangaan. Het gaat dan om herkenbare onderwerpen zoals bijvoorbeeld woninginbraken. De concrete uitwerking van het integraal veiligheidsbeleid in de veiligheidsjaarplannen stemmen we af met onze (veiligheid)partners.

De inzet van strategische communicatie betekent concreet dat we:

- o samen met onze partners herkenbaar en met een eenduidige centrale communicatieboodschap naar buiten treden;
- o aansluiten bij de veiligheidsthema's uit het integraal veiligheidsbeleid en de communicatie omtrent deze onderwerpen concretiseren in de veiligheidsjaarplannen;
- o actief blijven communiceren over incidenten en inspelen op actuele ontwikkelingen binnen onze gemeente.

2. Prioriteiten

2.1 Ondermijning

Duiding

Bij georganiseerde ondermijnende criminaliteit (kortweg: ondermijning) is sprake van verwevenheid tussen de onderwereld en de bovenwereld, waarbij criminelen gebruik maken van legale (overheids-)voorzieningen. Deze vorm van criminaliteit is vaak niet zichtbaar, maar heeft wel negatieve maatschappelijke gevolgen voor de inwoners, ondernemers en het openbaar bestuur van onze gemeente. Ondermijning komt in een grote verscheidenheid aan verschijningsvormen voor. Het gaat om zaken als: overlast van drugshandel; misbruik/uitbuiting van personen en criminele investeringen in de bovenwereld. Dit kan leiden tot vervlechting van onder- en bovenwereld met verslechtering van het ondernemersklimaat en verpaupering van wijken en buurten tot gevolg. We staan daarom samen met onze partners schouder aan schouder in de aanpak van georganiseerde criminaliteit die onze samenleving ondermijnt.

Aanleiding: waarom geprioriteerd?

De afgelopen jaren is een aanpak ontwikkeld die kan worden voortgezet en uitgebouwd. Er zijn diverse overlegstructuren opgezet en belangrijke samenwerkingsverbanden met o.a. politie, OM, Meld Misdaad Anoniem en de Belastingdienst opgezet. *We hebben mede dankzij de samenwerking met onze veiligheidspartners een steeds betere informatiepositie.*

Inwoners en ondernemers zijn onze oren en ogen op straat. Onze publiekscampagnes leren hen waar zij op kunnen letten om ondermijning te herkennen en op welke wijze zij dit kunnen melden. Deze meldingen helpen ons bij het aanpakken van ondermijnende criminaliteit. Zo kan de burgemeester drugspanden sluiten. Dit geeft een duidelijk signaal af dat er in Teylingen geen plek is voor drugspanden en helpt bij het herstellen van de openbare orde en veiligheid.

Ook in Lisse zien we bovengenoemde vormen van ondermijning, zoals de productie en toenemende handel in drugs en het witwassen van crimineel vermogen. Daarnaast biedt het veelal agrarische werk in de bollenstreek werkgelegenheid aan arbeidskrachten uit het buitenland. Dit kan een voedingsbodem opleveren voor mensenhandel en arbeidsuitbuiting. Omliggende steden als Den Haag, Leiden en Haarlem zetten actief in op de aanpak van ondermijning. Hiermee neemt het risico toe dat criminele activiteiten zich verplaatsen naar onze gemeenten. Het HLT basispolitieteam heeft dan ook geconcludeerd dat ondermijnende criminaliteit de blijvende aandacht behoeft. Om ondermijning aan te blijven pakken blijft een integrale aanpak nodig waarbij signaleren, voorkomen en aanpakken hand in hand gaan.

Ambitie

We werken samen aan het signaleren, voorkomen en aanpakken van (georganiseerde) criminaliteit die onze samenleving ondermijnt. We zijn een integere, zichtbare en actiegerichte overheid die als één optreedt. We creëren samen met onze partners een omgeving waarin criminelen geen kans hebben. Veiligheid en leefbaarheid staan voorop.

Wat willen we bereiken?

1. We creëren meer en beter zicht op deze vorm van criminaliteit (signaleren)
2. We beperken criminele opportuniteitsstructuren tot een minimum (voorkomen)
3. We pakken deze vorm van criminaliteit consequent aan (aanpakken)

Succes van de afgelopen beleidsperiode

We hebben veel inzet gepleegd op bewustwording, zowel onder inwoners en ondernemers als onder de medewerkers van HLTSamen, het college van B&W en de gemeenteraad. Als inwoners, ondernemers en medewerkers signalen van ondermijning herkennen, kunnen zij dit melden via Meld Misdaad Anoniem (MMA) of intern via de Straatsignaal App. De inzet op bewustwording heeft gezorgd voor meerdere interne meldingen. Ook worden er regelmatig MMA-meldingen gedaan. Zo slaan we de handen in elkaar om ondermijning in Lisse tegen te gaan.

2.2 Zorg en Veiligheid

Duiding

Zorg en veiligheid is een containerbegrip dat verschillende onderwerpen op het snijvlak van zorg en veiligheid omvat, waaronder huiselijk geweld en kindermishandeling, onbegrepen/verward gedrag, radicalisering en woonoverlast. Waar eerst voornamelijk werd gekeken naar een repressieve aanpak, is dit de afgelopen jaren verschoven naar een gecombineerde aanpak van zorg (preventie) en strafrecht (repressie). Het goed verbinden van het veiligheidsdomein met het zorgdomein zorgt ervoor dat we overlast en criminaliteit vroegtijdig kunnen signaleren en integraal kunnen aanpakken.

Aanleiding: waarom geprioriteerd?

Problemen op het gebied van zorg en veiligheid tasten het veiligheidsgevoel van inwoners aan. Het aantal personen met verward of onbegrepen gedrag neemt toe. Het gaat hierbij om mensen die de grip op hun leven (dreigen te) verliezen, waardoor er een risico ontstaat dat zij zichzelf of hun omgeving schade berokkenen. Het zijn vaak inwoners waarbij sprake is van multiproblematiek, denk hierbij aan complexe aandoeningen in combinatie met schulden, verslaving of dakloosheid. De decentralisatie van de zorgtaken en de bijbehorende bezuinigingen hebben er onder andere toe geleid dat mensen langer moeten wachten op de benodigde zorg dan wenselijk. Hierdoor verschuift de zorgproblematiek regelmatig naar veiligheidsproblematiek. Uiteindelijk krijgt dan ook de omgeving last van het gedrag van deze personen.

Meldingen over personen met verward gedrag

Lisse:

2012: 53

2023: 158 (toename van 198% in 10 jaar tijd)

Nederland:

2012: 44571

2022: 138711 (toename van 311% in 10 jaar tijd)

Bron: [Kwetsbaren - Meldingen personen met verward gedrag - Lisse \(eengezonderhollandsmidden.nl\)](https://www.eengezonderhollandsmidden.nl)

De gemeente vervult een regierol om ervoor te zorgen dat de risico's op overlast, criminaliteit, polarisatie en andere spanningen worden voorkomen of beperkt en dat de overlast of criminaliteit die plaatsvindt effectief wordt bestreden. Dit gebeurt in samenwerking met de inwoners en ketenpartners als politie, Openbaar Ministerie, zorgpartners, woningcorporaties en het Zorg- en Veiligheidshuis.

Ook in Lisse wordt een toename van het aantal meldingen van personen met verward gedrag gezien en is de politie veel tijd kwijt aan het afhandelen van deze meldingen. De afgelopen jaren hebben we ook gezien dat er maatschappelijk ongenoegen was vanwege de COVID-maatregelen, maar ook de boerenprotesten hebben in Lisse gespeeld. Signalen die we als gemeente moeten oppakken en nieuwsgierig moeten zijn naar de achterliggende gevoelens en belangen. Lisse wil dat haar inwoners de zorg krijgen die zij nodig hebben, maar ook dat er vroegtijdig gesignaleerd wordt wanneer het minder goed gaat met inwoners. Door de juiste partners in te zetten kan escalatie naar veiligheidsproblematiek voorkomen worden. We zien dat inwoners van Lisse in de periode 2020-2023 vaker aangemeld worden bij het Zorg en Veiligheidshuis dan de periode 2017-2020. Dit laat zien dat de zorg- en veiligheidspartners zich bewust zijn van het belang vroegsignalering en een integrale aanpak om verdergaande problematiek te voorkomen. Ook laat dit zien dat we kwetsbare inwoners in Lisse hebben, voor wie we oog moeten hebben.

Ambitie

We sluiten aan bij de behoeftes van onze inwoners, waarbij zelfredzaamheid en saamhorigheid voorop staat. Daar waar dit niet afdoende is wordt maatwerk geboden zodat overlast beperkt blijft en onveiligheid uitblijft.

Wat willen we bereiken?

1. Inwoners voelen zich veilig op straat en in hun leefomgeving
2. De gemeente biedt adequate zorg en maatregelen voor personen die door hun gedrag overlast en onveilige situaties veroorzaken.
3. We zijn op de hoogte van landelijke en regionale ontwikkelingen en passen best practices toe, in afstemming met onze samenwerkingspartners.

Succes afgelopen beleidsperiode

Sinds 2022 is de samenwerking tussen zorg en veiligheid verbeterd door de inzet van de Wijk-GGD'er, met als doel om meer aan de voorkant van het probleem te komen. Door een wijk-GGD'er in te zetten krijgen inwoners met onaangepast en zorgelijk gedrag in een zo vroeg mogelijk stadium passende hulp, ontstaat er meer rust in de wijk en groeit de samenwerking tussen zorg-, veiligheid- en woonpartners.

2.3 Jeugd en Veiligheid

Duiding

Jongeren zijn minder vaak betrokken bij strafbare feiten, maar wel vaker betrokken bij ernstige feiten. Er zijn zorgen om jongeren die aangetrokken worden door de wereld van het grote geld, en zo als jonge aanwas de criminaliteit in glijden. Het gebruik van steekwapens komt vaker voor, waarbij de online wereld een rol speelt in de conflicten die op straat uitgevochten worden. In de online wereld van jongeren gebeurt veel, van sextortion tot drugshandel, online radicalisering tot rivaliserende jeugdgroepen, die hun ruzies op straat uitvechten.

Belangrijk dat de jeugd gezond en veilig opgroeit, waarbij ouders, maar ook de samenleving een verantwoordelijkheid heeft. Wanneer het thuis niet goed gaat of ouders ondersteuning nodig hebben bij de opvoeding, is het belangrijk dat zij goed geholpen worden. De decentralisatie brengt echter uitdagingen met zich mee; wachtlijsten zijn langer geworden en het zorglandschap is niet overal even uitgebreid.

Aandacht voor alcohol- en drugsgebruik onder minderjarigen blijft van belang. Via Snapchat of het schoolplein komen jongeren makkelijk aan drugs. Trends in gebruik worden gezien, waarbij ook sociale media van invloed zijn. Dit vraagt een brede blik in de aanpak van deze problematiek, waarbij de digitale wereld een belangrijke rol speelt om trends te signaleren en tijdig op te acteren.

Aanleiding: waarom geprioriteerd?

Ook in Lisse zien we problemen onder de jongeren. We zien dat bepaalde jongeren minder makkelijk aansluiting vinden bij sociaal geldende normen en zich afzetten tegen autoriteit. Ook zijn er jongeren die hulp willen, maar lang op een wachtlijst staan, waardoor hun motivatie voor hulpverlening afneemt.

Het is bij deze problematiek van belang om goed aan de voorkant te komen. Het vroegtijdig signaleren van zorgelijk gedrag of signalen door leerkrachten, ouders, jongerenwerkers en boa's is noodzakelijk om tijdig te kunnen handelen. Een integrale en sluitende aanpak, bestaande uit preventieve en repressieve maatregelen en nazorg is hierbij essentieel, zowel vanuit de invalshoek van veiligheid als vanuit zorg en welzijn. Daarbij dient er ook aandacht te zijn voor het gezin; bij problemen op meerdere leefgebieden is het bieden van een integrale aanpak, gericht op het gezin, van belang om de overdracht van generatie op generatie tegen te gaan. Middels de Zorg- en Veiligheidstafel Jeugd wordt een dergelijke integrale aanpak geboden. Twee gemeentelijke procesregisseurs, zowel vanuit het team Openbare Orde en Veiligheid als Maatschappelijke Ontwikkeling, werken intensief samen. Hiermee wordt ingezet op het voorkomen van jeugdcriminaliteit, maar ook het perspectief bieden aan jongeren waarbij voorkomen geen mogelijkheid meer is.

Jeugdoverlast

Aantal meldingen van jeugdoverlast in Lisse neemt weer af

2019: 97

2020: 138

2021: 142

2022: 75

Ambitie

Jongeren een veilige omgeving bieden waarin zij zich kunnen ontwikkelen en onderdeel van de samenleving uitmaken.

Wat willen we bereiken?

1. Er is een stevige integrale samenwerking waarbij zowel zorg- als veiligheidspartners hun rol pakken, maar ook ouders betrokken worden om zorgelijke signalen in een vroeg stadium te herkennen en hier inzet op te plegen.
2. Jeugdoverlast in de openbare ruimte blijft op een laag niveau.
3. We kennen elkaar. We zijn een betrouwbare overheid, waarbij de jongeren terecht kunnen voor hulp, maar ook aangesproken worden als zij overlast veroorzaken.

4. Het contact tussen jongeren en overige inwoners verbetert. Inwoners voelen zich minder vaak onveilig in de buurt van jongeren (indicator Veiligheidsmonitor).

Succes van de afgelopen beleidsperiode

In de afgelopen periode is de Zorg- en Veiligheidstafel Jeugd bestendig. Deze overlegvorm, waarbij de gemeente de rol van procesregisseur heeft, draagt positief bij aan de kortere lijnen tussen de verschillende partners op zorg- en veiligheidsvlak (onder andere politie, hulpverlening, jongerenwerk en onderwijs). Daarbij ontzorgt de gemeente de partners, doordat de gemeente zorgt dat alle randvoorwaarden geregeld zijn; zo kunnen de partners doen waar zij goed in zijn: het helpen van jongeren om zich goed te ontwikkelen.

2.4 Digitale Veiligheid*Duiding*

Digitalisering heeft een grote impact op de levens van onze inwoners. Uit de Veiligheidsmonitor 2021 blijkt dat er inmiddels ongeveer net zo veel slachtoffers van online als offline criminaliteit zijn. Hacken, digitale fraude, WhatsApp fraude, sexting en internetpesten zijn slechts enkele vormen van criminaliteit in het digitale domein. Hoewel de impact van en het risico op slachtofferschap groot is, ontbreekt bij veel mensen de kennis over deze vorm van criminaliteit. De jeugd wordt relatief vaak slachtoffer van hacken en cyberpesten en is hierbij ook vaker betrokken als verdachte. Ouderen daarentegen lijken meer kwetsbaar voor bijvoorbeeld WhatsApp fraude en bankhelpdeskfraude. Daarnaast blijkt ook het Midden – en Klein Bedrijf (MKB) steeds vaker slachtoffer te worden van digitale criminaliteit. Steeds meer bedrijven vallen ten prooi aan Business E-mail Compromise (BEC) fraude waarbij cybercriminelen zich in een op maat gemaakte e-mail voordoen als iemand anders om geld of gevoelige bedrijfsinformatie te verkrijgen. Dit kan leiden tot een miljoenschade voor bedrijven. Het is daarom belangrijk om als gemeente te investeren in de weerbaarheid van inwoners en ondernemers. Onze snel digitaliserende wereld heeft ook impact op de gemeente. Het leidt niet alleen tot nieuwe mogelijkheden maar ook tot nieuwe uitdagingen op het gebied van privacy en informatieveiligheid. Gegevensbescherming in de breedste zin van het woord is belangrijker dan ooit. De recente technologische ontwikkelingen zoals Cloud diensten, kunstmatige intelligentie (bijvoorbeeld chatbots als ChatGPT), algoritmes, voorwerpen als huishoudelijke apparatuur die verbonden zijn met internet en andere innovaties hebben en zullen onze manier van leven, werken en communiceren ingrijpend veranderen.

Deze enorme vooruitgang brengt naast de nieuwe kansen en mogelijkheden ook grote risico's met zich mee op het gebied van gegevensbescherming. De toenemende afhankelijkheid van digitale systemen, de groeiende complexiteit ervan en de grote hoeveelheden gegevens die worden verwerkt hebben geleid tot een grote toename van cyberaanvallen en datalekken. Kwaadwillende actoren, zoals hackers, maken gebruik van de nieuwste technieken om deze gevoelige en vertrouwelijke informatie te stelen, systemen te verstoren en schade toe te brengen aan zowel individuen als (overheids)organisaties. Daarbij is menselijke onoplettendheid vaak de oorzaak van veel problemen.

Daarnaast is de samenleving steeds meer afhankelijk van digitale vitale infrastructuur zoals ICT-systemen, communicatiemiddelen en andere technische voorzieningen. Dankzij de digitale afhankelijkheid neemt de kans op verstoringen toe en wordt de impact van cyberincidenten en cybercrisissen steeds groter en onzekerder. Een uitval van deze vitale voorzieningen kan grote gevolgen hebben voor de maatschappij. Denk hierbij aan uitval of overname van op afstand bedienbare bruggen en sluisen, slagbomen bij spoorwegovergangen en verkeerslichten. Ook heeft de toenemende digitalisering een veranderende dynamiek in het optreden van hulpdiensten tot gevolg. Bij digitale incidenten treden de hulpdiensten niet langer op als "first responders". Deze rol is in dat geval meer weggelegd bij de ICT-beheerders van de vitale infrastructuur. Het is voor de gemeente en haar veiligheidspartners daarom belangrijk om de rollen en verantwoordelijkheden helder voor ogen te hebben.

*Aanleiding: waarom geprioriteerd?***Succes afgelopen beleidsperiode**

Door de online game Hackshield aan te bieden aan kinderen tussen de 8 en 12 jaar, worden zij weerbaarder op het gebied van cybercriminaliteit en minder snel slachtoffer. Doordat zij hun naasten moeten betrekken bij het spel, leren ook zij meer over digitale veiligheid. Dit doen we in samenwerking met scholen, politie en de bibliotheek. Inmiddels hebben 248 Lissense kinderen zich aangemeld om de beste cyberagent van de gemeente te willen worden.

Ook in Lisse worden inwoners en ondernemers de laatste jaren vaker slachtoffer van digitale criminaliteit. Het is daarom belangrijk om als gemeente te investeren in de weerbaarheid van inwoners en ondernemers. Omdat digitale criminaliteit de gemeentegrenzen vaak overstijgt is het belangrijk dat de veilig-

heidspartners hier samen in optrekken. Voor de gemeente is het van groot belang om de gemeentelijke interne informatiehuishouding en beveiliging op orde te hebben.

Naast continue aandacht en bewustwording bij de medewerkers over informatieveiligheid en privacy is deze basis op orde rand voorwaardelijk bij het voorkomen van veiligheidsincidenten en datalekken. Burgers, werkzoekenden, werknemers, werkgevers en andere partners moeten er tenslotte op kunnen vertrouwen dat HLTsamen rechtmatig, veilig en zorgvuldig met hun gegevens omgaat.

Ambitie

Wij zijn een digitaal weerbare gemeente, zowel intern als extern. Onze inwoners en ondernemers zijn weerbaar tegen gedigitaliseerde criminaliteit en cybercrime.

Wat willen we bereiken?

1. De gemeente heeft haar eigen digitale huis op orde en vergroot de kennis van interne medewerkers op dit onderwerp;
2. Samen met onze veiligheidspartners vergroten we de weerbaarheid van inwoners en ondernemers op het gebied van digitale criminaliteit;
3. De gemeente is samen met haar (veiligheids-)partners goed voorbereid op cyberincidenten en cybercrisisen.

3. Overige veiligheidsthema's

3.1 High impact crimes

High impact crimes zijn de delicten die voor de opkomst van digitale criminaliteit vaak gepleegd werden, maar juist door de opkomst van digitale criminaliteit meer naar de achtergrond verdwijnen. Een aantal van deze delicten hebben een grote impact op de slachtoffers, maatschappij en omgeving. Denk hierbij aan misdrijven als woninginbraak, straatroof en overvallen. Deze misdrijven worden 'High Impact Crimes' (HIC) genoemd. HIC-misdrijven hebben een grote impact op de veiligheidsgevoelens in een buurt. Daders van HIC-misdrijven vormen vaak een actieve dadergroep en beginnen al op jonge leeftijd met het plegen van criminaliteit. Regelmatig is er in onze regio sprake van 'mobiel banditisme'. Dit zijn rondtrekkende bendes die in een kort tijdsbestek meerdere delicten, zoals inbraken in woningen of bedrijfspanden, in een gebied plegen. Veelal zijn dit mensen zonder vaste woon- of verblijfplaats in Nederland, met een opdrachtgever in het buitenland.

Door inwoners en ondernemers te informeren en adviseren op het gebied van te nemen veiligheidsmaatregelen, wordt de kans om slachtoffer te worden van een klassiek misdrijf verkleind. Veel woningen hebben een Politiekeurmerk, fietsen hebben een goedgekeurd slot en bedrijven hebben vaak een alarminstallatie. We willen slachtofferschap van deze misdrijven zoveel mogelijk voorkomen; dat doen we door in te zetten op bewustwording. Zo wordt er extra aandacht geschonken aan het risico op woninginbraak rond vakanties en ook aan het dubbel op slot zetten van je (elektrische) fiets. Dit doen we zowel doorlopend als vraaggericht, bijvoorbeeld wanneer bij bepaalde misdrijven onverwachts een piek wordt gezien. In Lisse zien we over de afgelopen jaren een afname van het aantal klassieke misdrijven (bijv. woninginbraken). Wel wordt er een toename gezien van het aantal elektrische fietsen dat wordt gestolen. Het inzetten op bewustwording blijft van belang.

Succes afgelopen beleidsperiode

De burgemeester en de wijkagent hebben bij meerde huizen in Lisse, waar 's avonds geen verlichting aan was, een brief achtergelaten om bewoners te wijzen op het risico van inbraak. Met deze brief konden de bewoners ook een tijdschakelaar ophalen bij het gemeentehuis. Het licht aan laten is één van de preventieve maatregelen om woninginbraak te voorkomen. [Gemeente en politie geven tijdschakelaars weg. Een lampje schrikt inbrekers echt af. \(blikoplisse.nl\)](#)

3.2 Fysieke Veiligheid

Onder het thema fysieke veiligheid vallen de onderwerpen brandveiligheid, externe veiligheid en crisisbeheersing. De doelen en aanpak rond deze thema's staan primair verwoord in bovenlokale beleidskaders en -programma's, in het bijzonder het Regionaal Beleidsplan en Risicoprofiel van de veiligheidsregio en regionale brandweer. De Veiligheidsregio Hollands Midden werkt met en voor de gemeente Lisse aan fysieke veiligheid.

3.2.1 Verkeersveiligheid

Verkeersveiligheid is een maatschappelijk onderwerp dat ons allemaal raakt. Bijna iedereen neemt deel aan het verkeer, wil zich op een prettige manier verplaatsen en weer veilig thuis komen. De nieuwe visie van de Rijksoverheid staat in het landelijke 'Veilig van deur tot deur: Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030'. Voor de gemeente Lisse is de visie op verkeersveiligheid vastgelegd in de Mobiliteitsvisie. Hierbij

is aandacht voor de verkeersinrichting, educatie, communicatie en handhaving op het gebied van verkeersveiligheid.

Weggebruikers ervaren vooral gevaarlijk verkeersgedrag als een probleem. Dat geeft irritatie over het niet naleven van de regels. Onveilig rijgedrag geeft reële gevaren, veroorzaakt een gevoel van onveiligheid én ondermijnt het gezag. Verkeersveiligheid betreft een complex onderwerp. Dit komt met name door het spanningsveld tussen objectieve en subjectieve veiligheid. De veiligheidsbeleving van inwoners wordt soms anders ervaren dan de objectieve veiligheid. Het blijft daarom belangrijk om als gemeente inwoners goed te informeren over verkeersveiligheid.

Communicatie, educatie en handhaving

Het is belangrijk om als gemeente inwoners zowel preventief als reactief goed te informeren over verkeersveiligheid. Hiermee wil de gemeente positief en wenselijk verkeersgedrag stimuleren. De gemeente trekt hierbij samen op met haar partners. Denk bijvoorbeeld aan de fietsverlichtingsactie, waarbij de politie tijdens de donkere dagen bij geen licht op de fiets een waarschuwing en fietslampjes uitdeelt in plaats van een boete.

Ook educatie speelt een belangrijke rol bij verkeersveiligheid. Door verkeersdeelnemers te informeren, trainen en overtuigen kunnen er positieve gedragsveranderingen bewerkstelligd worden. Zo helpt verkeerseducatieprogramma School op SEEF leerlingen van de basisschool zich veilig te gedragen in het verkeer. Zes basisscholen in Lisse doen hieraan mee.

Het houden van toezicht en controle door mensen aan te bespreken en te waarschuwen bij het niet naleven van verkeersregels of gevaarlijk verkeersgedrag valt onder de 'zachte' handhaving. De taken van de boa's vallen onder de 'zachte' handhaving waardoor de nadruk ligt op het bevorderen van de leefbaarheid en het zorgen voor een positieve gedragsverandering. Hierbij ligt de nadruk op het toezicht op verkeersveiligheid rondom basisscholen, het toezicht op de centrumgebieden en toezicht op de blauwe zone.

Cijfers m.b.t. verkeerscontroles rondom basisscholen Lisse

Jaar	Aantal geraamde controles	Aantal uitgevoerde controles
2020*	75	17
2021	55	84
2022	75	58

* Het lage aantal uitgevoerde controles in 2020 is toe te schrijven aan het Corona-tijdperk en de daaruit voortvloeiende schoolsluiting(en)

3.2.2 Brandveiligheid

Op het gebied van brandveiligheid werkt de gemeente Lisse nauw samen met de brandweer. Deze samenwerking is afgestemd in het handhavingsuitvoeringsprogramma 2023. Zo worden in samenwerking met de brandweer risicovolle objecten, waaronder verzorgingstehuizen, gecontroleerd op bijvoorbeeld de aanwezigheid van brandveiligheidsinstallaties en brandcompartimentering.

3.2.3 Externe veiligheid

Externe veiligheid gaat over het beheersen van risico's die de inwoners lopen door bijvoorbeeld opslag, productie, gebruik en vervoer van gevaarlijke stoffen in hun omgeving. Nieuwe (innovatieve) ontwikkelingen zorgen voor nieuwe fysieke veiligheidsrisico's. Voorbeelden hiervan zijn bijvoorbeeld elektrificatie in verband met energieopslag in accu's, grote digitale cyberverstoringen of brand in een woning of gebouw met zonnepanelen waardoor bluswerkzaamheden worden bemoeilijkt maar tevens ook nieuwe gevaren ontstaan zoals glassplinters van zonnepanelen. Het Regionaal Risicoprofiel van de VRHM geeft inzicht in de veiligheidsrisico's van de regio Hollands Midden. Het is aan het bestuur van de VRHM om hier strategisch beleid op te voeren om de aanwezige risico's te voorkomen en te beperken en om de crisisorganisatie op de aanwezige risico's voor te bereiden.

De veiligheidsrisico's in de gemeente zijn inzichtelijk gemaakt op de risicokaart. De risicokaart is voor iedereen via internet beschikbaar en geeft landelijk voor elke risicocategorie aan in hoeverre het van toepassing is op een betreffende gemeente. Voor de risicokaart geldt een wettelijke actualisatieplicht. Dit gebeurt op basis van de wijzigingen die plaatsvinden en is een continu proces. De veiligheidsrisico's worden meegenomen bij de opstelling van de bestemmingsplannen. De mogelijke beperking van de

risico's hierin wordt afgestemd met de brandweer. Daarnaast wordt ingezet op risicocommunicatie, wat in relatie met de crisisbeheersing wordt opgepakt.

3.2.4 Crisisbeheersing

Op basis van evaluaties van diverse incidenten is landelijk een realistische en eigentijdse visie ontstaan, die effect heeft op de crisisbeheersing. De zorg voor de bevolking gaat meer uit van de zelfredzaamheid van de burger. Een meer stimulerende en faciliterende rol is hierbij van belang en de focus komt vooral te liggen op diegene die minder zelfredzaam zijn. Deze visie is vertaald in de gemeentelijke crisisbeheersingsprocessen en de gezamenlijke crisisorganisatie. Er wordt zoveel mogelijk aangesloten bij het dagelijks werk van medewerkers, maar ook de expertise van externe partijen. Zo wordt de Omgevingsdienst ingezet bij milieu-incidenten, bijvoorbeeld het vrijkomen van gevaarlijke stoffen.

Succes afgelopen beleidsperiode

De samenwerking tussen de veiligheidsregio, bureau gemeentelijke crisisbeheersing en de 18 gemeenten werpt haar vruchten af. De intrinsieke motivatie om deel te nemen aan de gemeentelijke crisisorganisatie is hoog. Zo was er in de Coronatijd en de opvang van vluchtelingen veel gemotiveerde inzet van de crisisfunctionarissen. Er zijn in HLTSamen verschillende incidenten geweest, waarbij de gemeenten ook betrokken zijn voor de Bevolkingszorg. Onder leiding van de burgermeester en de officier van dienst Bevolkingszorg hebben deze goed bijgedragen aan de gezamenlijke inzet met de hulpdiensten en andere partners bij deze incidenten.

3.3 Bedrijvigheid en Veiligheid

Veiligheid gaat verder dan alleen de veiligheid in de (directe) omgeving. Inwoners moeten zich ook veilig voelen in de omgeving waarin zij winkelen, werken, ondernemen of recreëren.

Het thema bedrijvigheid en veiligheid is gericht op een samenleving waar ondernemers hun bedrijfsvoering onbelemmerd kunnen uitvoeren, zonder dat ze daarbij hinder ondervinden van criminaliteit en onveiligheid. Binnen dit veiligheidsveld vallen recreatieve en economische voorzieningen zoals winkelcentra, bedrijventerreinen en uitgaansmogelijkheden. Het gaat hierbij om de aanpak van sociale veiligheid, zoals winkelcentra, bedrijventerreinen en uitgaansmogelijkheden. Ontwikkelingen op dit vlak zijn de verhoogde aandacht voor de veiligheidsrisico's van grootschalige evenementen, de aanpak van uitgaansgeweld, cameratoezicht voor bedrijventerreinen en winkelgebieden en de aandacht voor de aanpak van ondermijning.

Het beperken van veiligheidsrisico's is een gedeelde verantwoordelijkheid van gemeente en partners. Dit geldt ook voor de veiligheid op en rond bedrijventerreinen, recreatie- en winkelgebieden. Samen met de politie, brandweer, GHOR, Omgevingsdienst, horeca, ondernemers, KNVB, sportverenigingen, organisatoren, en Koninklijk Horeca Nederland zorgen we onder andere voor:

1. De voorbereiding van evenementen, inclusief de multidisciplinaire advisering en afstemming
2. Verdere uitvoering van het horecaconvenant kwaliteitsmeter veilig uitgaan (KVU)
3. Voortzetting samenwerking in het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO)
4. Afstemming rondom (risico-)wedstrijden FC Lisse
5. Zorgdragen voor een integraal operationeel plan jaarwisseling

Succes afgelopen beleidsperiode

Bedrijventerrein Meer en Duin heeft het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO). Het ondertekenen van het KVO is een eerste stap in het verder verbeteren van de veiligheid op Meer en Duin, draagt bij aan een schoon en veilig bedrijventerrein en het tegengaan van ondermijning. Het behalen van dit keurmerk is een mooi resultaat van de samenwerking tussen gemeente, ondernemers, politie, brandweer en Platform Veilig Ondernemen Nederland.